

Андрєєва І.В.

*студентка 6-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Дисциплінарна відповідальність адвокатів має особливі характеристики, притаманні їй завдяки особливостям статусу представників цієї професії. Водночас, порушення адвокатської дисципліни підриває авторитет цієї правозахисної інституції та іноді навіть унеможливорює виконання її основного завдання – сприяння захисту прав, свобод і представництва законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Тому справедливим і необхідним є те, щоб до адвокатів, які порушують принципи адвокатської діяльності та недбало ставляться до власних обов'язків та високих моральних засад своєї праці, застосовувались заходи дисциплінарного впливу.

Звичайно, не виключені випадки, коли дисциплінарна відповідальність використовується як важіль впливу на «непокірних» адвокатів, котрі ігнорують вказівки будь-яких осіб, чий інтереси суперечать інтересам підзахисного або правосуддя. Втім, зростання кількості спроб поставити діяльність адвокатів під жорсткий авторитарний контроль є неприпустимою тенденцією для громадянського суспільства, оскільки дисциплінарна відповідальність адвокатів є невід'ємною складовою їх правового статусу та, водночас, важливим правовим механізмом, що забезпечує професійність і цілісність адвокатури як правозахисного інституту громадянського суспільства. Наразі виділено принцип взаємного контролю та відповідальності інститутів судової влади (адвокатури, прокуратури, суду та ін.), на основі якого планується побудувати цілісний механізм стримування і протидії у сфері судової влади та правосуддя. А причиною відхилень від нормального функціонування адвокатури є, насамперед, недосконалість нормативних приписів щодо закріплення приводів та підстав дисциплінарного провадження.

Відповідно до ч. 1 ст. 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» право на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має кожен, кому відомі факти такої поведінки. Закріплення вказаної норми певним чином суперечить одному з основних принципів адвокатської діяльності, а саме принципу незалежності (ч. 1 ст. 4 цього Закону), тому ця норма виправдано отримує найбільшу критику серед інших норм, що регулюють правове регулювання приводів для порушення дисциплінарного провадження відносно адвоката. Виходячи з того, що дана норма надає право кожному, навіть особі, яка не має жодного відношення до професійної діяльності адвоката звертатися із заявою (скаргою) до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії.

В цьому випадку потрібно врахувати й те, що ряд законодавчих норм, які стосуються підстав притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності не позбавлені недоліків та прогалин. Це стосується відсутності конкретного переліку протиправних діянь, які можуть бути розцінені як дисциплінарний проступок, відсутності легального закріплення основних кваліфікуючих понять (порушення присяги адвоката України, грубого одноразового порушення правил адвокатської етики тощо), які можуть бути основою для застосування того чи іншого виду дисциплінарних стягнень.

Доцільно нормативне закріплення обставин, які пом'якшують та обтяжують дисциплінарну відповідальність адвокатів, а саме - обставинами, що пом'якшують відповідальність адвоката за дисциплінарне правопорушення, є: попередня бездоганна репутація адвоката, його позитивна характеристика; щире каяття; відсутність корисливих мотивів; добровільне відшкодування збитків або усунення заподіяної шкоди; вчинення правопорушення внаслідок неправомірного зовнішнього тиску чи втручання в його діяльність посадових осіб державних органів, органів досудового розслідування, суду, прокуратури; вчинення правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання або при збігу тяжких особистих чи сімейних обставин. Обставинами, що обтяжують відповідальність за дисциплінарне правопорушення адвоката визнаються: повторне протягом року вчинення дисциплінарного правопорушення; корисливий мотив; сукупність правопорушень; зловмисне

створення перешкод дисциплінарному провадженню шляхом затягування процесу або вчинення дій, спрямованих на уникнення справедливого покарання; тяжкі наслідки, до яких призвели неправомірні дії адвоката.

За результатами засідань Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури за 9 місяців 2016р. розглянуто 365 скарг на рішення, дії та бездіяльність КДКА регіонів членами комісії прийнято: 148 рішень - про залишення скарг без задоволення, а рішень КДКА- без змін; 23 рішень - про скасування рішення КДКА та ухвалення нового рішення; 32 рішення прийнято за скаргами на дії та бездіяльність КДКА регіонів; 2 постанови про закриття провадження, а також 8 протокольних рішень. Розгляд 125 скарг було відкладено. Доцільно розширити коло дисциплінарних заходів щодо адвокатів такими, як: гласність покарання, реституція та обговорення проступку на адвокатському загальні. Для розкриття питання про приводи для порушення дисциплінарного провадження щодо адвоката, слід відмітити те, що певною гарантією для нього виступає норма п. 2 ч. 2 ст. 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», за якою дисциплінарну справу стосовно адвоката не може бути порушено за заявою (скаргою), що не містить відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку адвоката, а також за анонімною заявою (скаргою). Дана норма має широкий правозастосовний характер. Закріпивши положення про заборону порушення дисциплінарної справи стосовно адвоката за анонімною заявою (скаргою), законодавець певним чином підвищив рівень гарантування здійснення адвокатом своєї професійної діяльності, забезпечивши адвоката від можливості подання щодо нього значної кількості безпідставних та необґрунтованих заяв (скарг), що можуть паралізувати його діяльність. Також доцільно, щоб український законодавець, використовуючи передовий досвід, закріпив і в національному законодавстві норму, яка б чітко унеможлиблювала притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності за діяння, що не пов'язані з виконання ними своїх професійних обов'язків.

Отже, проблема дисциплінарної відповідальності адвокатів є однією з найбільш актуальних проблем, з якою стикається адвокатська спільнота на сучасному етапі. Така актуальність обумовлена тим, що порушення, які допускаються адвокатами, негативно впливають не тільки на професійну честь і гідність конкретного адвоката, а й підривають авторитет адвокатури в цілому.

Анісімова А.В.

*студентка 5-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМА РЕГУЛЮВАННЯ ЕТИЧНИХ ЗАСАД УЧАСТІ АДВОКАТА В МЕДІЙНИХ ШОУ

Останнім часом все більшої популярності набуває залучення адвокатів до участі у медійних шоу. В свою чергу ці шоу мають різний характер: від шоу які висвітлюють певні резонансні ситуації до розважальних шоу. І досить часто адвокати виконують роль експертів – спеціалістів правників, вони розмірковують і роблять висновок про правильне правозастосування норм права судовими та правоохоронними органами, ведуть дискусію про причетність осіб до правопорушень. Телебаченням, а саме медійними шоу для людей вибудовується обличчя адвокатури.

Відповідно до цього, пропоную власну класифікацію участі в шоу адвокатів у трьох формах:

1. Адвокат виступає, як представник особи.
2. Адвокат виступає спеціалістом в галузі права.
3. Адвокат виступає особою, яка безпосередньо бере участь в телешоу, тобто є особою, яка має статус адвоката, але не це є темою розгляду в телешоу і не цей факт став темою дослідження в телешоу, а його особисті, приватні вчинки або інтереси.

Відповідно до Преамбули Правил адвокатської етики (Правила адвокатської етики: Схвалені Установчим з'їздом адвокатів України 17.11.12 р. – Український адвокат. - К., 2012. - С. 45-63) надзвичайна важливість функціонального навантаження адвокатури вимагає від адвокатів слідування високим етичним стандартам поведінки. При цьому специфіка,